

राज्य शासकीय कर्मचा-यांनी हिंदी भाषा
परीक्षा उत्तीर्ण होण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक हिंभाप-१०८१-३०५-वीस,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २१ जून १९८२.

- पढा :-**
- १) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक हिंभाप-१०८५-ब,
दिनांक १ ऑक्टोबर १९८८.
  - २) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक हिंभाप-१९७८-२८,
दिनांक १० जून १९७८.
  - ३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक हिंभाप-१७८०-२८,
दिनांक १७ जुलै १९८०.

शासन निर्णय :- राजपत्रित व अराजपत्रित कर्मचा-यांसाठी विहित केलेल्या मराठी भाषा परीक्षा नियमानुसार ज्या अधिका-यांची व कर्मचा-यांची मातृभाषा मराठी आहे त्यांना निम्नस्तर व उच्चस्तर मराठी भाषा परीक्षेतून सूट देण्यात आलेली आहे. तथापि शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक हिंभाप-१९७८-२८, दिनांक १० जून १९७८ अन्वये विहित करण्यात आलेल्या हिंदी भाषा परीक्षा नियमावलीतील हिन्दी मातृभाषा असलेल्या अधिका-यांना व कर्मचा-यांना हिंदी उच्चस्तर व निम्नस्तर परीक्षेतून सूट देण्याची तरतूद नाही. त्या संदर्भात शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, ज्या अधिका-यांची व कर्मचा-यांची मातृभाषा हिंदी आहे त्यांना शासनाने विहित केलेल्या हिंदी भाषा परीक्षेतून सूट देण्यात यावी. मात्र मराठी मातृभाषा ठरविण्यासाठी शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक मभाप-१५७७-२८, दिनांक १० फेब्रुवारी १९७८ अन्वये ठरविण्यात आलेले निकष त्यासाठी लागू असतील.

२. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक हिंभाप-१९८८-ब, दिनांक १ ऑक्टोबर १९८८ अन्वये वर्ग ५ मधील कर्मचा-यांना विहित हिंदी बोलीभाषा परीक्षेतून सूट दिलेली आहे. शासनाच्या विविध विभागांच्या अधिपत्याखालील अनेक तांत्रिक व बिगर तांत्रिक स्वरूपाच्या पदांसाठी विहित केलेल्या सेवाप्रवेश नियमानुसार ज्या पदावरील नियुक्तीसाठी किमान शैक्षणिक अर्हता माध्यमिक शालात परीक्षा उत्तीर्ण असण्याची गरज नाही अशी अनेक पदे (उदा. वाहन चालक, कतारी, जेडारी, वीजतंत्री, इत्यादी) सध्या वर्ग ३ मध्ये अंतर्भूत करण्यात आलेली आहेत अशा पदांवर काम करणा-या कर्मचा-यांना त्यांच्या पदांची कर्तव्ये पार पाडताना हिंदी भाषेच्या ज्ञानाची फारशी आवश्यकता भासत नाही. म्हणून वर्ग ३ मधील तांत्रिक व बिगर तांत्रिक स्वरूपाच्या ज्या पदांच्या सेवा प्रवेश नियमानुसार त्या पदावरील नियुक्तीसाठी माध्यमिक शालात परीक्षा उत्तीर्ण असण्याची गरज नाही अशा पदांवर काम करणा-या कर्मचा-यांना विहित हिंदी भाषा परीक्षेतून सूट देण्याचा निर्णय घेतला आहे. हे आदेश दिनांक १ जुलै १९८१ पासून पूर्वतः प्रभावाने अंमलात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

रा. दा. रणदिवे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

कृ. मा. प.